

GAÁL PÉTER

Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola
gaal.peter.hun@gmail.com

Gaál Péter: Onlineszótár-használat Magyarországon (OHM) – egy kérdőíves szótárhazsnálati felmérés
eredményei I.

Alkalmazott Nyelvtudomány, XVI. évfolyam, 2016/2. szám
doi:<http://dx.doi.org/10.18460/ANY.2016.2.003>

Onlineszótár-használat Magyarországon (OHM) – egy kérdőíves szótárhazsnálati felmérés eredményei I.

Research into dictionary use is one of the newest areas within the field of lexicography. During the last years the importance of the field was growing progressively within lexicography research, mainly due to the strengthening of the user oriented point of view. A complex study into dictionary use was carried out by the Institute of German Language in Mannheim (henceforth abbreviated: IDS research) (see BZVlexiko: Müller-Spitzer ed. 2014, Müller-Spitzer et. al. 2011 and Müller-Spitzer et. al. 2012). One of the most important parts of the German project are the data and results collected by the questionnaire survey. The Hungarian dictionary use survey (Online dictionary use in Hungary, OHM) was based on the IDS questionnaire. The aim of this article is to publish the first results of the Hungarian dictionary usage research. The evaluation and summary of the results are published in the second part of my article.

1. Bevezetés

Az online szótárak (más megnevezésben *on-line szótárak*, *internetes szótárak*) az elektronikus szótárak között jelentős szerepet töltenek be, azoknak egyik legfontosabb típusát adják, és a szótárak fejlődéstörténetében a legújabb típusnak számítanak. Fejlődésük az internet fejlődésének sebességével állítható párhuzamba, a felhasználók körében történő elterjedésük pedig minden más szótártípushoz (beleértve az egyéb elektronikus szótárakat is) képest gyorsabb (vö. pl. Lan, 2005). A fejlődési folyamat egyik katalizátora az okoseszközök számának elmúlt években történő látványos gyarapodásaⁱ, amely megkönnyíti az online szótárakhoz való hozzáférést és új típusú online szótárak megjelenését eredményezi.

Fuertes-Oliviera és Tarp (2014: 45) a szótárakat *használati eszközöknek* nevezi, amelyek lényegében nem különböznek más eszközöktől abban a tekintetben, hogy abból a célból készültek, hogy egy bizonyos felhasználói igényt kielégítsenek. A lexikográfiai munka pedig nem mást reprezentál, mint két résztvevő, a lexikográfus és a szótárhazsnáló közti viszonyt. A szótárkészítés mögött álló, szerteágazó elméleti tudásnak minden esetben egyetlen célra kell irányulnia, ar-

ra, hogy kielégítse a szótárhasználó speciális igényeit, ehhez pedig értelemszerűen meg kell ismernünk, kik a felhasználók és milyen igényeik vannak. A lexikográfiában a szótárhasználatra fókuszáló kutatások az egyik legújabb vizsgálati területnek számítanak. Az elmúlt évek során a terület fontossága fokozatosan nőtt a lexikográfiai kutatásokon belül, főként a felhasználó-központú megközelítés megerősödésének köszönhetően (Müller-Spitzer, 2014: 1). A témában megjelent publikációk száma nem kevés, például Welker (2008, idézi Töpel, 2014: 18) az 1980-as évek közepétől 2008-ig bezárólag 250 és 300 közé teszi az e témában megjelent publikációk számát, ennek ellenére a kutatások száma, részletessége mégsem kielégítő. A szótárhasználati kutatások a lexikográfiai kutatások legújabb kutatási területei közé tartoznak, és számuk nem túl nagy; ez a megállapítás hatványozottan igaz az elektronikus- és onlineszótár-használati kutatásokra, mivel azok a szótárak legújabb generációját képviselik. Ez a tény – ahogy arra Müller-Spitzer, Koplenig és Töpel (2012: 425) is felhívja a figyelmet – erős kontrasztban áll azzal az egyértelmű tendenciával, hogy az elektronikus (és online) szótárakhoz egyre nagyobb arányban fordulnak a felhasználók, miközben a papíralapú szótárak jelentősége fokozatosan csökken. A fontosabb szótárhasználati kutatásokat és a belőlük készült publikációkat Töpel (2014) gyűjtötte össze.

Az összes témába vágó nemzetközi kutatás bemutatását a tanulmány keretei nem teszik lehetővé, néhány fontosabb, nagyobb szabású, közelmúltbeli publikációt azonban megemlítek. Az ún. log fájlok elemzésének módszerét alkalmazta Laufer és Hill (2000 és 2003), melyben az elektronikus szótárak használatát és a szókincselsajátítási hatékonyság kapcsolatát vizsgálták angol szakos hallgatók körében. Szintén a log fájl analízis módszerével élt De Schryver és Joffe (2004), akik több mint 2500 szótárhasználó adatai alapján arra keresték a választ, hogy azok mely szavakra keresnek rá a leggyakrabban. Sánchez Ramos 2005-ös vizsgálatában arra a következtetésre jutott, hogy a fordító szakos hallgatók nem igazán ismerik az elektronikus szótárakat. Boonmoh és Nesi (2008) kb. 1200 középiskolás diák és 30 középiskolai tanár elektronikus szótárgéphasználatát mérték fel kérdőívek segítségével, a kutatást Bonmoo (2011) tovább folytatta 540 egyetemi hallgatóval. Bank (2010) három online szótár használhatóságát mérte fel 30 diák kérdőíves kérdésekre adott válaszai alapján. Loucky (2010) japán mérnökhallgatók körében végzett kutatása arra irányult, hogy leírja az elektronikus szótár-használatban végbement változásokat. Law és Li (2011) kérdőíves és interjú módszerrel 342 fordító szakos hallgató mobil telefonokon futtatható szótárakkal kapcsolatos ismereteit vizsgálta. Dziemianko (2010, 2011 és 2012) angol szakos hallgatók angol, egynyelvű szótárhasználatát (és a szótárhasználat hatékonyságát) vetette össze ugyanazon szótárak papír és elektronikus verzióinak viszonylatában. Hult (2012) online kérdőíveket és log fájl analízist egyaránt alkalmazott abban a vizsgálatában, amelyben 863 felhasználót és azok szótárhasználati szokásait elemezte, a svéd nyelvű Lexin szótárban.

A magyar szótárhasználati kutatásokról néhány tanulmány született, Kontra Miklós (1997) *Szótárhasználók a magyar szótárírás aranykorában* címmel írt tanulmánya, melyben az 1988-ban végzett *Magyar Nemzeti Szociolingvisztikai Vizsgálat* során a szótárhasználattal kapcsolatosan feltett kérdésekre adott válaszokat összesíti és ismerteti, valamint Márkus Katalin és Szöllősy Éva (2006) tanulmánya, melyben angolul tanuló középiskolások szótárhasználati szokásait vizsgálták kérdőíves módszerrel. Egyetlen olyan tanulmányt találtam, amely az elektronikusszótár-használatra fókuszál: Földes András (2005) munkáját, aki – az azóta már idejétmúlt technológiának számító – WAP-os (Wireless Application Protocol) rendszeren működő MoBiWAP (angol–magyar, német–magyar nyelvpárokat és szinonimaszótárt tartalmazó) szótári rendszer használatát vizsgálta.

2. A kutatás célja és módszere

A nemzetközi szakirodalomban is viszonylag kevés az onlineszótár-használati szokásokra vonatkozó publikáció. Komplex, átfogó vizsgálatot végzett a témában a mannheimi (Németország) Institut für Deutsche Sprache (a továbbiakban IDS kutatás), 2009-től 2011-ig. A „User-adaptive access and cross-references in exlexico (BZVelexiko)” elnevezésű projekt három éven keresztül zajlott, lexikográfusok, nyelvészek és társadalomtudósok bevonásával. Kutatásaim szempontjából a német projekt legfontosabb részét a kérdőíves felméréssel gyűjtött adatok és a felhasználásukból származó eredmények jelentik. A magyar szótárhasználati kutatáshoz az IDS kérdőívét vettem alapul (Müller-Spitzer szerk. 2014, Müller-Spitzer et al. 2012, és Müller-Spitzer et al. 2011; a két kérdőíves felmérés részletes eredményei a *Research into Dictionary Use* című honlapon (<http://www1.ids-mannheim.de/lexik/bzvelexiko/benutzungsforschung/usingdictionaries.html> oldalon olvashatóak; hozzáférés: 2016. 06. 10.)

Saját online kérdőíves felmérésem lehetséges válaszadóinak körét – lehetőségeimhez mérten – az IDS kutatásához igazítottam, hogy ezáltal nagyobb mértékben összehasonlíthatóak legyenek a kapott eredmények. Mivel arra nem volt lehetőségem, hogy adott keretek között nagyobb számban elérjek nyelvészeket, illetve nyelvészet szakos hallgatókat (ahogy az az eredeti kutatásban történt), a megkérdezettek legnagyobb köre a fordítók és az idegennyelv-tanárok közül került ki (akik az IDS kutatásban is szintén nagy számban szerepeltek). Rajtuk kívül, csekélyebb számban ugyan, de válaszoltak idegennyelv-szakos és nem idegennyelv-szakos főiskolai és egyetemi hallgatók, illetve arányaiban szintén kisebb számban, de voltak olyan válaszadók is, akiknek a konkrét szakmai hátterét nem ismerjük. A felmérés lezárásáig végül összesen 295 kitöltött kérdőív érkezett vissza.

A kérdőíves felmérés eljuttatása a célszemélyekhez többféle úton történt. Egyrészt e-mailen és közösségi oldalakon történő személyes megkeresés által,

másrészt szakmai csoportokban, fórumokon, valamint a Károli Gáspár Református Egyetem elektronikus tanulmányi rendszerén közzétett nyilvános felhívásokon keresztül. A kérdőíves felmérés közzététele (2016. június 27.) és a válaszadási lehetőség lezárása (2016. július 27.) között pontosan egy hónap telt el. A válaszok túlnyomó többsége a közzétételtől számított első két hétben érkezett, a második két hétben jelentősen visszaesett a beérkező, kitöltött kérdőívek száma.

A kérdőíves adatfelvételnek – a benne foglalt kérdések alapján – két fő típusát szokás megkülönböztetni. Az egyik típusba tartoznak azok, amelyek *zárt kérdéseket*, a másikba pedig azok, amelyek *nyitott kérdéseket* tartalmaznak (Fóris, 2008: 125). Az IDS kutatás során szétküldött kérdőívek vegyes típusú kérdőívnek minősülnek, hiszen nyílt és zárt kérdéseket is magukban foglalnak.

Mivel kutatásomat egyedül végeztem, így – az IDS kutatással összevetve – a humán erőforrás és a rendelkezésre álló időkeret korlátozott volt, ezért az általam készített kérdőívben csak zárt kérdéseket helyeztem el, megkönnyítve és lerövidítve ezzel a feldolgozási fázist, valamint a válaszadók átlagos kitöltési idejét is. A zárt kérdéseknek többféle altípusa létezik (vö. Dörnyei, 2007: 105–106), kérdőívemben az alábbi típusok jelennek meg: *igaz-hamis választás* (true-false item), *többszörös választás* (multiple choice item), *rangsorba állítás* (rank order item), *ötfokozatú Likert skála* (Likert scales). Egy esetben (a szótárak futtatási platformjával kapcsolatban) alkalmaztam, ún. *félíg zárt kérdést* (vö. Bogárné, 2014: 123), ahol a megadott válaszok mellett egyéni információ is megadható az erre kijelölt „Egyéb válasz” pontban.

A kérdések (és a lehetséges válaszok) tartalmilag az IDS kutatáshoz igazodtak, aminek oka kettős volt: egyrészt lehetővé tette a nemzetközi és a magyar eredmények összevetését, másrészt növelte saját kutatásom érvényességét. A kérdések egy része változtatás nélkül került át saját kérdőívembe, másik részük viszont némi módosítással, illetve a kérdéseknek volt egy olyan csoportja, amelyek nálam egyáltalán nem szerepelnek.

A kérdőív megszerkesztése a Google Űrlapok (angolul Google Forms) ingyenes online alkalmazás felhasználásával történt, és az IDS kutatással ellentétben (amelynek kérdőívei angol és német nyelven is megjelentek), a célcsoporthoz igazodva csak *magyar nyelven* volt elérhető. Mivel a kérdőív csak zárt kérdéseket tartalmazott, és a kérdések száma is kevesebb volt az eredeti kérdőívhez képest, ezért a kitöltéshez szükséges idő átlagosan mindössze 8-10 percet igényelt, miközben az IDS kutatásban résztvevőknek körülbelül 20 percükbe telt a kérdések megválaszolása. A kitöltési idő lerövidítését azért tartottam fontosnak, mivel a 10 percnél hosszabb időráfordítás lehetséges, hogy sokakat elriasztott volna a válaszadáستól. Szintén a válaszadási hajlandóság növelését szolgálta, hogy a kitöltés teljesen anonim módon zajlott, nem került sor olyan információk kérésére, amelyek a válaszadók beazonosíthatóságát lehetővé tették volna.

Annak érdekében, hogy elősegítsem a pontos válaszok megadását, fontos volt az egyértelmű kérdések és az egyértelmű válaszlehetőségek megfogalmazása.

Ennek érdekében sok esetben magyarázatokat mellékeltem a kérdésekhez (pl. mit tekintünk *online szótárnak*, mit értünk pontosan az *egyes szótári jellemzők* alatt). A megbízható adatgyűjtés érdekében a kérdőívet a szétküldés előtt a potenciális célcsoportba tartozó néhány személlyel, valamint egyetemi oktatókkal is teszteltetem, az általuk felvetett javaslatokat figyelembe vettem, és sok esetben azokból kiindulva változtattam a kérdőív szerkezetén vagy tartalmán.

Az eredmények beérkezése után összesítettem azokat, és leíró, illetve statisztikai módszerekkel elemeztem őket. Az adatok feldolgozása számítógépen történt, a Microsoft Excel szoftver segítségével. A kérdőívekből származó adatok elemzése két fázisra bontható: a magyarországi eredményeket önmagukban is vizsgáltam, majd ezt követően – ahol lehetséges volt – az IDS kutatás eredményeivel is összevettem.

E tanulmányban empirikus kutatásom első – a kérdőíves felmérést magában foglaló – részét mutatom be. Elsőként részleteiben bemutatom az eljárást (a résztvevőket, az adatgyűjtési eszközt, az adatok elemzéséhez használt módszereket), majd ismertetem az eredményeket, megfogalmazom következtetéseimet, illetve a válaszadókat különböző szempontok alapján csoportosítom és az eredményeket ennek tükrében is vizsgálom. Mindez kiegészül az OHM és az IDS kutatás eredményeinek összevetésével.

A kérdőíves kutatásra vonatkozóan a következő kutatási kérdéseket fogalmaztam meg:

- Milyen onlineszótár-használati szokások jellemzik a kérdőívet legnagyobb számban kitöltőket (azaz a fordítókat, idegennyelv-tanárokat, idegennyelv-szakos hallgatókat), illetve milyen elvárásokat fogalmaznak meg az online szótárakkal kapcsolatban?
- Vannak-e kimutatható, szignifikáns különbségek a különböző szempontok (életkor, szakmai háttér) szerint elkülönített csoportok válaszai között az összes megkérdezetthez viszonyítva?
- Milyen különbségek és hasonlóságok mutathatók ki a mannheimi Institut für Deutsche Sprache (IDS) által 2010-ben végzett kutatás eredményei és a jelen fejezetben ismertetett Onlineszótár-használat Magyarországon (OHM) kutatás eredményei között?

3. Az eljárás

3.1 A résztvevők

A kérdőívben a kitöltőknek szótárhasználati adatokon túl néhány demográfiai információt is meg kellett adniuk magukról, amelyek a válaszadó nemére, életkorára és szakmai hátterére irányultak. Ezeket az információkat az I.1. táblázatban összesítem.

I.1. táblázat. Az OHM kutatás kérdőíves felmérésének résztvevői

A kérdőíves felmérésben résztvevők személyes és szakmai háttere (N=294)		
A válaszadók neme	Férfi: 71 (24,15%)	Nő: 223 (75,85%)
Életkori megoszlás	21 évesnél fiatalabb: 11 (3,74%)	
	21–25 éves: 29 (9,86%)	
	26–30 éves: 36 (12,24%)	
	31–55 éves: 34 (11,56%)	
	36–45 éves: 97 (32,99%)	
	46–55 éves: 51 (17,35%)	
	55 évesnél idősebb: 35 (11,90%)	
	Nincs életkori adat: 1 (0,34%)	
A válaszadók szakmai háttere	Igen	Nem
Fordító	155 (52,72%)	139 (47,28%)
Idegennyelv-tanár	114 (38,78%)	180 (61,22%)
Idegennyelv-szakos hallgató	32 (10,88%)	262 (89,12%)
Főiskolai/egyetemi hallgató, de nem idegennyelv-szakos	10 (3,40%)	284 (96,60%)
Egyéb	49 (16,67%)	245 (83,30%)

Mint az az I.1. táblázatból látszik, összesen 294-en töltötték ki a kérdőívet, és a válaszadók jóval nagyobb részét tették ki a nők, mint a férfiak (kb. 3/4 – 1/4 arányban). A legnépesebb életkori csoport a 36–45 éves korosztály volt, míg – a vizsgált célcsoport összetételét figyelembe véve, nem meglepő módon – a 21 éven aluli korosztály reprezentálta magát a legkisebb létszámban.

A szakmai hátteret illetően a fordítók és az idegennyelv-tanárok jóval nagyobb arányban szerepeltek a válaszadók között, mint a főiskolai és az egyetemi hallgatók. Viszonylag nagy számú válaszadó (a megkérdezettek kb. 1/6-a) nyilatkozott úgy, hogy az egyik megadott szakmai csoporthoz sem tartozik. Az ő hátterükről nem áll rendelkezésre információ, csak feltételezhetjük, hogy – a kérdőív közzétételében felhasznált csatornákból kiindulva – zömében felsőfokú végzettségű személyekről van szó.

3.2 Az adatgyűjtés eszköze

Az alábbi fejezetben ismertetem a válaszadókhoz eljuttatott elektronikus kérdőív főbb szerkezeti egységeit, valamint az abban foglalt kérdéseket. Külön jelzem azokat a részeket, amelyek kimaradtak, illetve különböznek az IDS kutatásban szétküldött kérdőívekben foglaltaktól.

Az IDS kutatásban az első kérdéscsoport az általános internethasználati-szokásokra kérdezett rá, pl. hogy milyen gyakran, milyen céllal, milyen kereső-programokat alkalmazva használják a kitöltők az internetet. Mivel a német kutatás hat évvel ezelőtt készült, és azóta az internethasználat sokkal elterjedtebb és szinte minden korosztály számára mindennapos tevékenységgé vált, az OHM kutatásban ezekre az adatokra nem kérdeztem rá. Hasonlóan jártam el a papírszótárhasználati-szokásokat vizsgáló kérdéseknél, hiszen kutatásom kizárólag az online szótárakra koncentrált.

Az első kérdésblokk fő kérdése az OHM kutatásban a kitöltés további menetét alapvetően meghatározta, mivel arról szól, hogy a válaszadó használ-e online szótárakat, és ha igen, akkor milyen mértékben. Nemleges válasz esetén a további kérdéseket átugorva (a személyes adatokra vonatkozóakat leszámítva), a kitöltő egyből a kérdőív végéhez ért.

A második kérdés a használt online szótárak típusára vonatkozott. Felmérte, hogy a felhasználó használ-e egy-, illetve kétnyelvű online szótárakat, illetve ha használ egynyelvű szótárt, akkor azon belül milyen típusúakat (általános, helyesírási, szinonimaszótár, szakszótár, egyéb). Az IDS kutatásban a szakszótár nem szerepelt a lehetséges válaszok között, azonban a válaszadók közt nagy számban szerepeltek fordítók, akik miatt indokolt volt ennek a szótártípusnak a beillesztése.

A második nagyobb egység a szótárhasználat külső tényezőit vette górcső alá. Elsőként, hogy milyen célra (privát vagy szakmai) a szótárakat, másodsorban, hogy hajlandóak-e fizetni a szótári tartalomért, és ha igen, akkor milyen feltételekkel. Végül pedig arra kellett választ adni, hogy mely eszközökön futtatják az online szótárakat (asztali számítógép, notebook, netbook, mobiltelefon, okostelefon, táblagép, egyéb), illetve, hogy a felsorolt eszközök közül melyeket használják a leggyakrabban erre a célra. Az IDS kutatásban az eszközök között eredetileg a PDA is helyet kapott, amit én táblagépre (tabletre) cseréltem, hiszen a PDA ma már elavult és csak kevesek által használt mobil eszköznek számít.

Az IDS kutatás kérdőíve kitért arra, hogy a felhasználók milyen alkalmakkor és milyen konkrét problémák megoldására használják az online szótárakat. Az ide tartozó lehetőségek néhány esetben nem voltak eléggé egyértelműek, valamint tipikusan hosszabb kifejtést igényelnek ahhoz, hogy azokból valóban részletes információk derüljenek ki. Ebből kifolyólag az OHM kutatás kérdőívében ezt a részt kihagytam, és egy későbbi (a tanulmányban nem ismertetett) interjúkon keresztüli adatfelvétel során építettem be az adatgyűjtési folyamatba.

A harmadik szekcióban az online szótárak tíz jellemzőjét fontosságuk alapján kellett először értékelni egy ötfokozatú Likert-skálán, majd ugyanezen szempont alapján rangsorba állítani. A tíz szempont megegyezik az IDS kutatás szempontjaival: áttekinthetőség, naprakész tartalom, sebesség, hosszú távú hozzáférhetőség, korpuszhoz kapcsolódó linkek, más szótárakhoz kapcsolódó linkek, testreszabhatóság, böngészési javaslatok, multimédiás tartalom.

Mivel az IDS kutatásban a többség a megbízhatóságot ítélte a legfontosabb onlimeszótári-jellemzőnek, azt a kérdést tettem fel, hogy a következő öt (szerkesztői háttér szerint elkülönített) szótártípus közül melyiket tartják a legmegbízhatóbbnak: Intézmény, szervezet által szerkesztett szótár, (Szótár)kiadó cég által szerkesztett szótár, Magánszemély által szerkesztett szótár, Intézmény/szervezet/kiadó/magánszemély által szerkesztett, de a felhasználók által szolgáltatott információkat felhasználó szótár. Az öt felsorolt típussal kapcsolatos kérdés azért is került be a kérdőívbe, mert az onlimeszótár-minősítési szempontrendszeremben is az egyik fő tipizálási szempontot jelenti.

A tíz szempont közül néhányat (pl. naprakész tartalom, hozzáférhetőség, sebesség, multimédia stb.) az IDS kutatásban kiemelték, és velük kapcsolatban részletező kérdéseket tettek fel. Az OHM kutatásból ezeket a kérdéscsoportokat kihagytam, egyrészt azért, hogy ne legyen túlságosan hosszú a kérdőívem (az IDS kutatás kérdéseit két kérdőívben tették közzé, így ott volt rá mód, hogy apróbb részletekre is rákérdezzenek), másrészt az eredményeknek csak egy részét publikálták, tehát sok esetben nem nyilvános, hogy milyen eredmények születtek egy-egy kérdéssel kapcsolatban, ami viszont az összehasonlítást teszi lehetetlenné. Azokban az esetekben, ahol ismertek voltak az eredmények, az interjúk során kértem meg az interjúalanyokat a válaszadásra.

A kérdőív zárásaként a válaszadók demográfiai és szakmai háttérét mértem fel néhány kérdés alapján. Meg kellett adniuk a nemüket, születési évüket és szakmai háttérüket (fordító, idegennyelv-tanár, idegennyelv-szakos főiskolai/egyetemi hallgató, nem idegennyelv-szakos főiskolai/egyetemi hallgató, egyik sem a felsoroltak közül). A teljes kérdőívet az 1. számú mellékletben közlöm (lásd 1 sz. melléklet).

3.3 A kapott adatok kiértékelésének módszerei

A kérdőívből nyert adatokat az I.4. fejezetben táblázatokkal és diagramokkal szemléltetve közlöm, majd a II.2. fejezetben leíró és következtetési statisztikai módszerekkel elemzem azokat, végül az II.3. fejezetben összegzem az eredményeket. A II.2. fejezetben felhasznált elemzési módszereket az I.2. táblázatban foglalom össze.

I.2. táblázat A kérdőíves felmérés eredményeinek elemzési módszerei

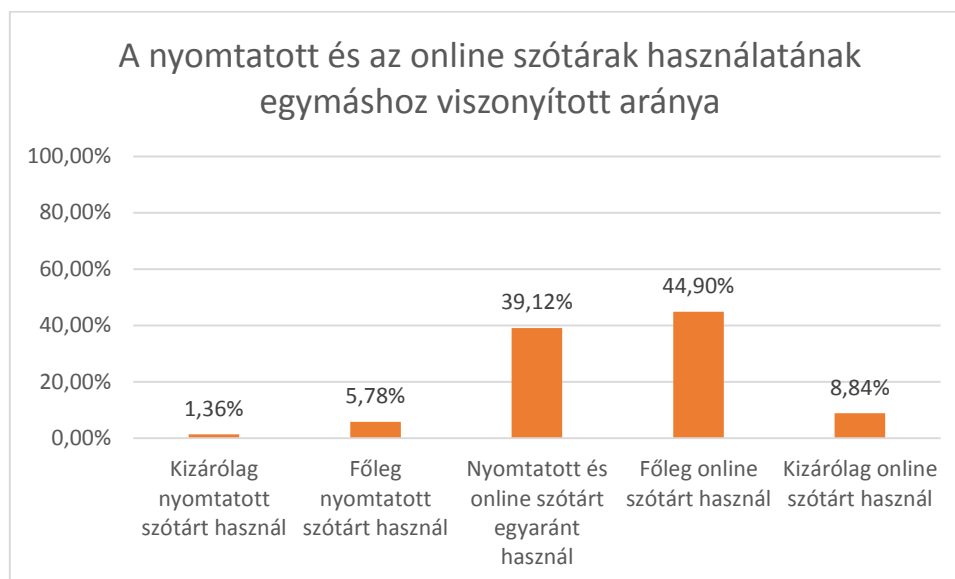
A VIZSGÁLT KÉRDÉSKÖR	MÓDSZER
A HASZNÁLT SZÓTÁRTÍPUSOK	
Hagyományos és online szótárak használati gyakoriságának összehasonlítása az IDS és OHM kutatásokban.	Leíró statisztikai adatok elemzése és összevetése
A főleg vagy kizárólag online szótárt használók számának vizsgálata korcsoportonként.	Leíró statisztikai adatok elemzése és összevetése
Két- és egy nyelvű online szótárak használati gyakorisága az IDS és OHM kutatásokban.	Leíró statisztikai adatok elemzése és összevetése
Online szakszótárak használata a fordítók és nem fordítók körében.	Szignifikancia vizsgálat
A SZÓTÁRHASZNÁLAT KÜLSŐ KÖRÜLMÉNYEI	
A szótárhasználat céljának (privát-szakmai) összehasonlítása az IDS és az OHM kutatásokban.	Leíró statisztikai adatok elemzése és összevetése
Fizetési hajlandóság az online szótári tartalmakért az IDS és az OHM kutatásban részt vevők körében.	Szignifikancia vizsgálat
Az online szótárakért történő fizetési hajlandóság mértéke a fordítók és a nyelvtanárok körében.	Szignifikancia vizsgálat
Az IDS és az OHM kutatásokban részt vevő felhasználók által használt szótárfuttatási eszközök.	Szignifikancia vizsgálat
Az IDS és az OHM kutatásokban részt vevő felhasználók által leggyakrabban használt szótárfuttatási eszközök.	Szignifikancia vizsgálat
A kisképernyős-eszközök használata a fordítók és nem fordítók körében.	Szignifikancia vizsgálat
A kisképernyős-eszközök használata privát és szakmai célokra.	Szignifikancia vizsgálat
A kisképernyős-eszközök használata és az életkor közti kapcsolat.	Khí-négyzet próba Asszociációs kapcsolatvizsgálat (Cramer, Csuprov)
AZ ONLINE SZÓTÁRI JELLEMZŐK	
Tíz szótári szempont rangsorolása fontosság alapján az IDS és az OHM kutatásban.	Leíró statisztikai adatok elemzése és összevetése
Az online szótárak megbízhatóságának megítélése a szerkesztői háttér alapján.	Leíró statisztikai adatok elemzése
A közösségi szótárak megbízhatóságának megítélése és a szótárhasználók életkora közti kapcsolat.	Varianciaanalízis

4. Eredmények

4.1 A használt szótártípusok

Hagyományos vs. online szótár

A kérdőív legelső kérdése úgy szólt, hogy „*Online vagy nyomtatott szótárakat használ gyakrabban?*” Öt válaszlehetőség közül lehetett választani, amelyek közül a 294 kitöltő legnagyobb arányban (132) a „Főleg online szótárakat használok” választ jelölte meg. 115 fő válaszolta, hogy „Egyaránt használok nyomtatott és online szótárakat.” 26 válaszadó a „Kizárólag online szótárokat használok” opciót választotta. Az negyedik és az ötödik helyen a „Főleg nyomtatott szótárakat használok” és a „Kizárólag nyomtatott szótárakat használok lehetőségek” következtek mindössze 17, illetve 4 jelöléssel. Az adatok százalékos eloszlását az I.1. ábrán közlöm.



I.1. ábra. A nyomtatott és az online szótárak használatának aránya (N=294)

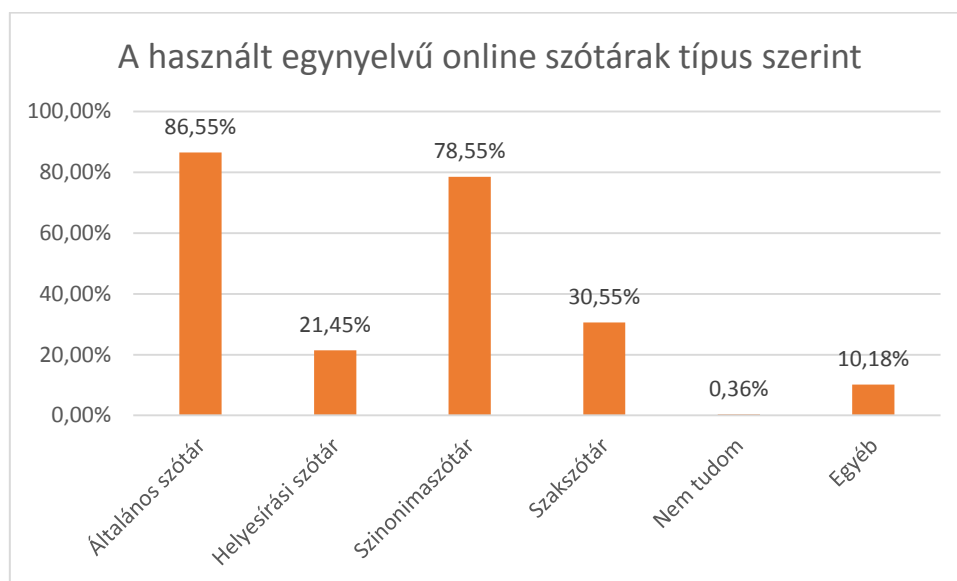
A kétnyelvű és egynyelvű online szótárak használata

A kérdőív második kérdése az volt, hogy „Használt valaha kétnyelvű online szótárt?”. A kitöltők túlnyomó többsége, 290-ből 284 fő igennel felelt, csupán 6 főtől érkezett nemleges válasz, ami százalékos eloszlásban 97,93 és 2,07%-ot takar.

A harmadik kérdés hasonló volt a másodikhoz, de itt arra kellett felelni, hogy „Használt valaha egynyelvű online szótárt?”. Az eredmények a második kérdéshez közel hasonlóan alakultak: 275-en igennel, 15-en nemmel válaszoltak, ami százalékban kifejezve 94,83% és 5,17%.

Kapcsolódva a harmadik kérdéshez, a következőkben arra kellett felelniük a megkérdezetteknek, hogy „Milyen típusú egynyelvű online szótárt használt már a korábbiakban?”. Erre a kérdésre több választ is meg lehetett jelölni, illetve a megadott lehetőségeken túl az egyéb kategórián belül a felsorolásban nem sze-

replő egynyelvű onlimeszótár-típust is be lehetett írni. Az eredmények a következőképpen alakultak: a 275 válaszadóból a legnagyobb arányban az *Általános szótárt* választották (238), ezt követte a *Szinonimaszótár* (216), a *Helyesírási szótár*, majd a Szakszótár (84) és az *Egyéb* kategória (28). Végül egy válaszadó nyilatkozott úgy, hogy *Nem tudja*, milyen típusú egynyelvű online szótárt használt. Az egyéb kategóriába sorolt típusoknál több esetben megnevezték a *Szlengszótárt*, *Etimológiai szótárt* és *Kollokációs szótárt*, de előfordultak még a *Wikipédia*, *Elválasztási szótár*, *Szóvégmутató szótár*, *Rövidítéstár*, *Értelmező szótár*, *Korpuszok*, *Terminológiai adatbázisok* kategóriák is. A kapott válaszok összes válaszadóhoz viszonyított százalékos arányát az I.2. ábrán mutatom be.

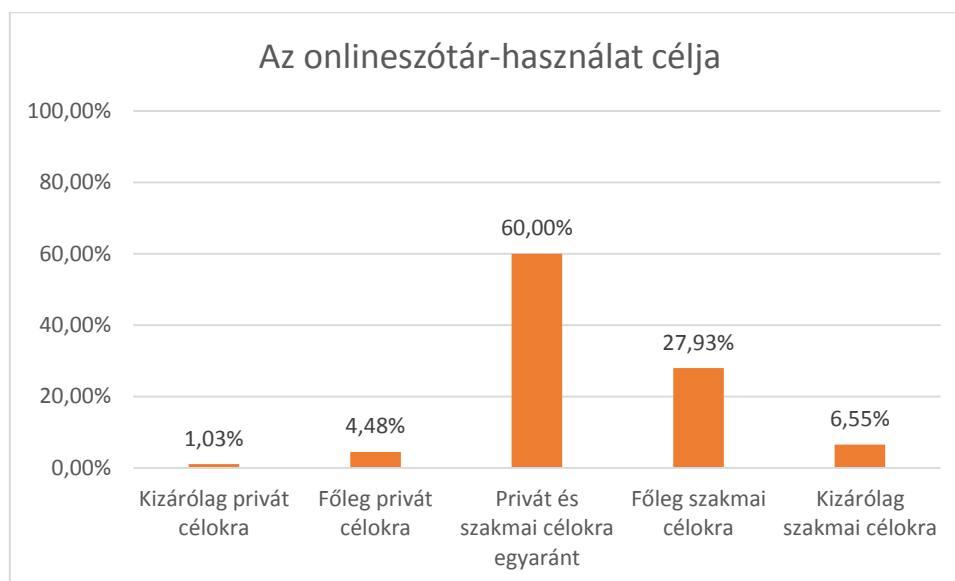


I.2. ábra. Az egynyelvű onlimeszótár-típusok használatának gyakorisága (N=275)

4.2 A szótárhasználat külső körülményei

A szótárhasználat célja

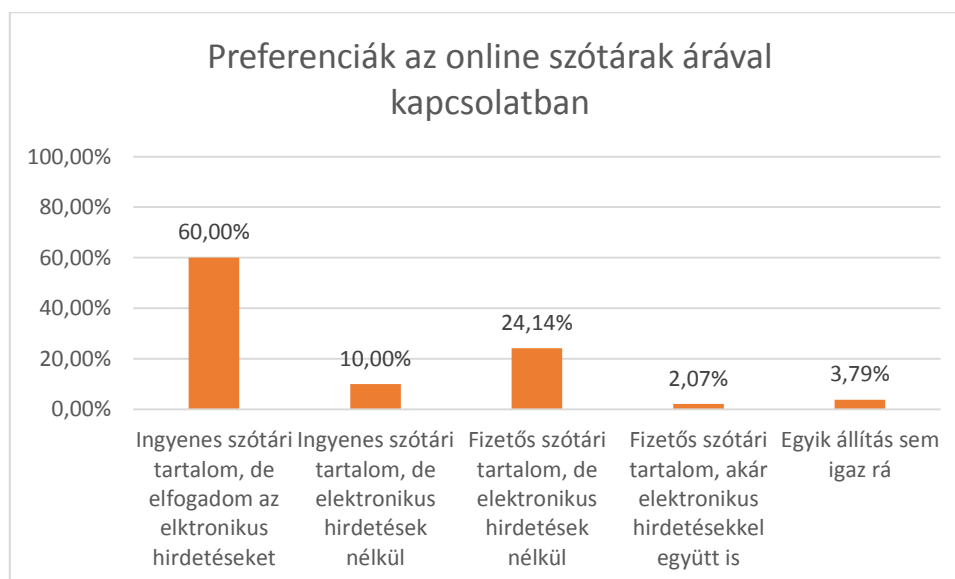
A szótárakat (és ezáltal az online szótárakat is) leegyszerűsítve kétféle célra használhatjuk, privát célokra és szakmai célokra. A második kérdéskör első kérdése úgy szólt, hogy „*Általában privát vagy szakmai célokra használja az online szótárakat?*” A kérdőív öt lehetséges válaszelehetőséget biztosított. A válaszok eloszlása a következő volt: *Kizárólag privát célokra* (3), *Főleg privát célokra* (13), *Privát és szakmai célokra egyaránt* (174), *Főleg szakmai célokra* (81), *Kizárólag szakmai célokra* (19). Az eloszlásból jól látszik, hogy a túlnyomó többség privát és szakmai célokra is, míg mindössze egy elenyésző kisebbség használja kizárólag privát célokra az online szótárakat. Az eredmények százalékos eloszlását az I.3. ábrán szemléltetem.



I.3. ábra. Az onlineszótár-használt céljának százalékos eloszlása (N=290)

A szótár ára

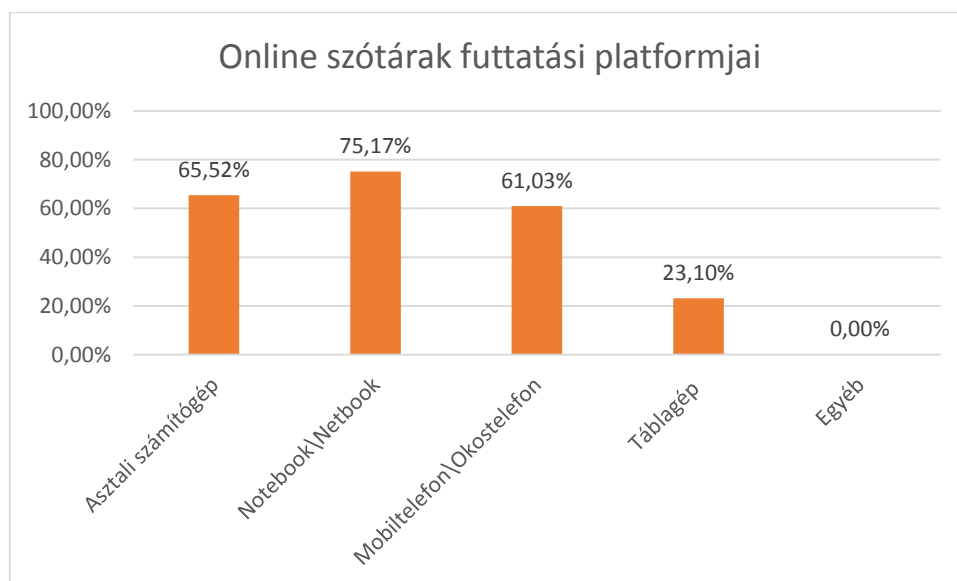
Fontos szempont az online szótárakkal kapcsolatban, hogy az online szótári tartalmakhoz a felhasználók ingyenesen férnek-e hozzá, vagy valamilyen anyagi ellenszolgáltatás fejében. Az adatokhoz történő „ingyenes” hozzájutás természetesen kissé megtévesztő, hiszen az oldalak üzemeltetői nyilvános hirdetésekkel, illetve a felhasználók szokásait feltérképező adatgyűjtéssel „pótolják” a közvetlen bevétel hiányát, vagyis a felhasználó valójában nem pénzzel, hanem adatokkal „fizet”. Ehhez kapcsolódóan felmerül az a kérdés is, hogy a szótárhasználók mekkora hajlandóságot mutatnak arra, hogy a számtalan ingyenesen elérhető szótár helyett valamelyik fizetős szótári szolgáltatást válasszák. Az online szótárak árával kapcsolatban a következő kérdést kapták a kérdőívet kitöltők: *„Kérem, gondoljon egy nagyon jó minőségű online szótárra! Vegye számításba, hogy annak előállításához és fenntartásához milyen költségek kapcsolódhatnak! Mindezek tükrében melyik alábbi állítással ért egyet leginkább?”* A 290 válaszadóból a legtöbben, szám szerint 174-en jelölték meg, hogy *„A szótárban lévő összes tartalom legyen ingyenes, cserébe elfogadhatónak tartom, hogy a szótárhasználat során elektronikus hirdetések jelenjenek meg a szótároldalon.”* 70-en nyilatkoztak, hogy *„Elfogadhatónak tartom, hogy a szótár tartalmáért fizetni kelljen, de csak amennyiben nincsenek benne elektronikus hirdetések.”* Harmadik leggyakoribb (29) lehetőség volt, hogy *„A szótárban az összes tartalom legyen ingyenes, de elektronikus hirdetéseket nem szeretnék látni.”* Mindössze 6-an nyilatkoztak úgy, hogy *„Elfogadhatónak tartom, hogy fizessenek a szótári tartalomért, még akkor is, ha hirdetéseket is tartalmaz a szótár.”* 11-en jelölték meg azt a lehetőséget, hogy *„Egyik felsorolt állítással sem értenek egyet”*. Az eredmények százalékos eloszlása az I.4. ábrán olvasható.



I.4. ábra. Az online szótári tartalomért történő fizetési hajlandóság megoszlása (N=290)

Az online szótárak futtatási platformjai

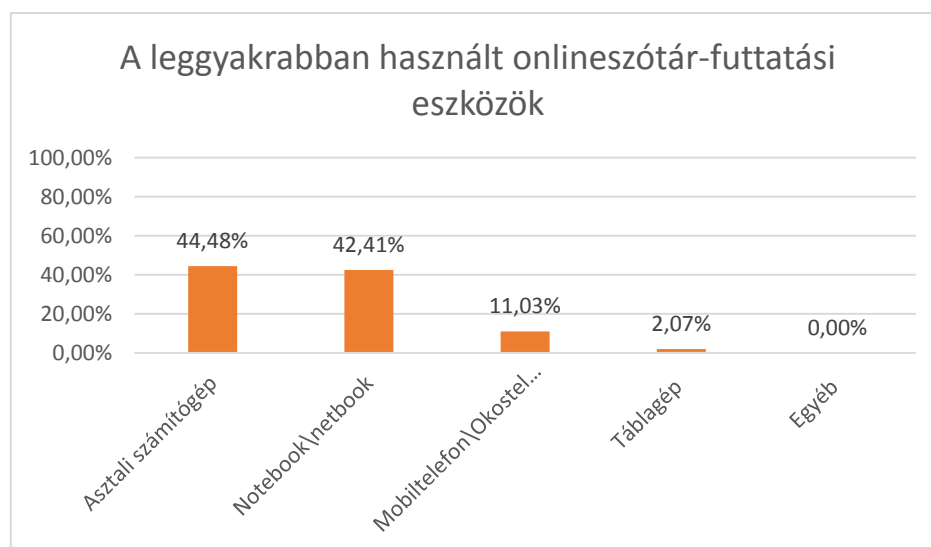
Napjainkban az internetezésre alkalmas eszközök skálája már rendkívül széles. Ebből következően az online szótárak futtatásához használt platformok is nagy változatosságot mutatnak. A szótárhasználat külső körülményeit taglaló kérdések között az utolsó szakaszban a következő két kérdés szerepelt a kérdőívben: „*Milyen eszközökön használ online szótárakat?*” A kérdésre az előre megadott lehetőségek közül lehetett választani (akár többet is), illetve az egyéb opcióhoz a válaszadó saját maga is megnevezhetett valamilyen, a listában nem szereplő eszközt, amire azonban egyetlen esetben sem került sor. A 290 válasz alapján a legtöbben (218) *notebookon* és *netbookon*, illetve *asztali számítógépen* (190) futtatnak online szótárakat. A válaszadók szintén magas számban (177) jelölték meg a *mobil-* és *okostelefonokat*, míg utolsó helyre a *táblagép* (67) került. Az eredmények százalékos megoszlását az I.5. ábra szemlélteti.



I.5. ábra. Az online szótárak futtatási platformjainak százalékos eloszlása (N=290)

A leggyakrabban használt platformok

Az eszközhasználatra vonatkozó második kérdés úgy szólt, hogy „Az előbb említett eszközök közül melyeken használja leggyakrabban az online szótárakat?” Ebben a kérdésben csak egyetlen eszközt (eszközcsoporthoz) lehetett kijelölni, azt, amelyet az összes szótárfuttatásra használt platform közül a leggyakrabban alkalmaz a felhasználó. A négy lehetséges eszköztípus közül a válaszadók által leggyakrabban használt eszközök sorrendjében az *Asztali számítógép* (129) kicsivel megelőzte a *Notebook/Netbook* kategóriát (123), tőlük lényegesen lemaradva a *Mobiltelefon/Okostelefonok* (32) és a *Táblagép* (6) állt. A leggyakrabban használt eszközök egymáshoz viszonyított százalékos eloszlása az I.6. ábrán látható.



I.6. ábra. A leggyakrabban használt onlineszótár-futtatási platformok százalékos eloszlása (N=290)

4.3 Az online szótári jellemzők

Tíz szótári szempont rangsorolása fontosság alapján

Az utolsó kérdéskör elején a megkérdezettek tíz szempontot kaptak a kérdőívben, amelyek jellemzők lehetnek az online szótárakra. Ezeknek a szempontoknak a fontosságát kétféle módszerrel ítélték meg (lásd 3.2 fejezet), ami alapján létrejött egy fontossági rangsor. A két módszerrel mért rangsorolás eredményeit az I.3. táblázatban közlöm:

I.3. táblázat. Az online szótárak jellemzőinek rangsorolása fontosság alapján

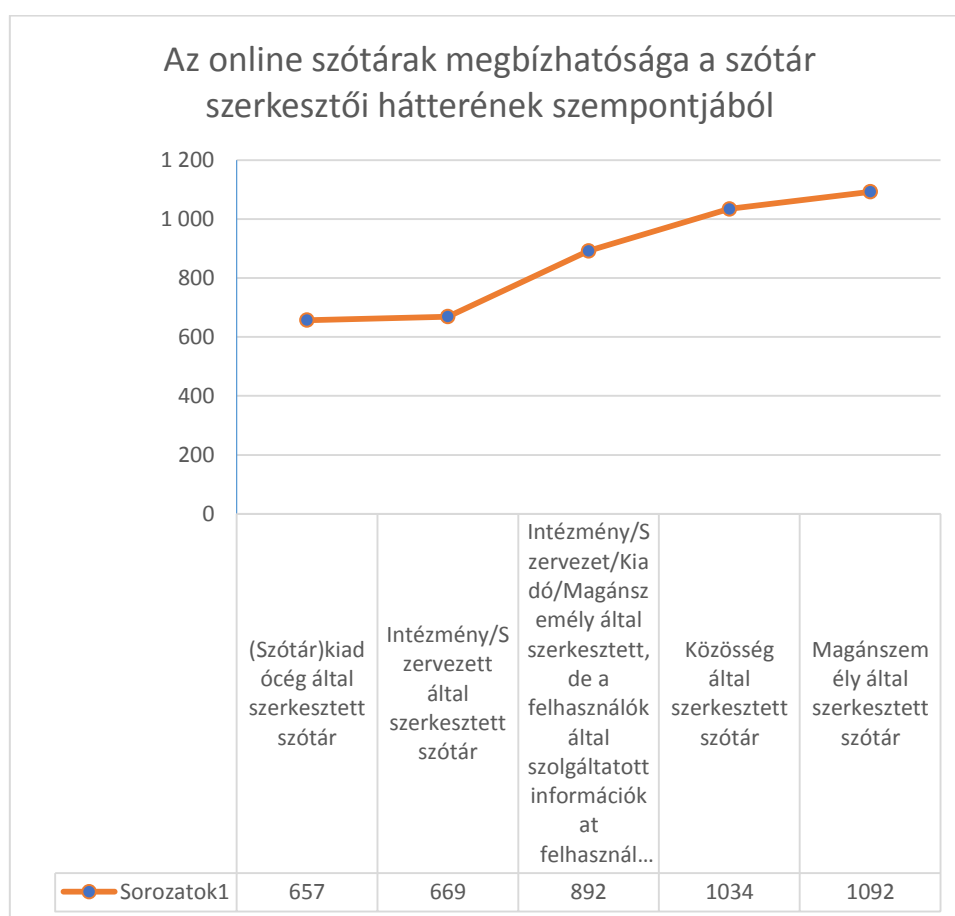
	Testreszabhatóság	Áttekinthetőség	Más szótárakhoz kapcsolódó linkek	Korpuszhoz kapcsolódó linkek	Böngészési javaslatok	Hozzáférhetőség	Multimédiás tartalom	Megbízható szótári tartalom	Sebesség	Naprakészség
Fontosság (Likert-ska- la)	10.	2.	8.	6.	7.	5.	9.	1.	4.	3.
Fontosság (Sorba- rendezés)	10.	3.	7.	6.	8.	5.	9.	1.	4.	2.

Az I.3. táblázatból jól látszik, hogy a szótári jellemzők fontosságának megítélése mindkét alkalmazott módszer esetén hasonló eredményeket hozott. Az első három helyre mindkét esetben a *Megbízhatóság*, az *Áttekinthetőség* és a *Naprakészség* kerültek, mindezt úgy, hogy a legfontosabb szempontnak mindkétszer a Megbízhatóság bizonyult. Szintén egyforma eredmény született az utolsó két helyen, tehát a legkevésbé fontosnak ítélt szótári jellemzők rangsorában: kilencedik helyre a *Multimédiás tartalom*, míg tízedik, vagyis utolsó helyre a *Testreszabhatóság* került. A további – közepesen fontosnak ítélt – jellemzők (*Sebesség*, *Hozzáférhetőség*, *Korpuszhoz kapcsolódó linkek*, *Böngészési javaslatok*, *Más szótárakhoz kapcsolódó linkek*) ugyancsak megegyező vagy közel megegyező rangsorolást kaptak.

Az online szótárak megbízhatóságának megítélése a szerkesztői háttér alapján

Az utolsó (szótárakra vonatkozó) kérdésben a megkérdezetteknek a megbízhatóság alapján rangsorolni kellett a szerkesztői háttér szerint megkülönböztetett

onlineszótár-típusokat. Az eredmények alapján a legmegbízhatóbbnak a *(Szótár)kiadó cég által szerkesztett szótárakat* jelölték meg a válaszadók. Minimális különbséggel második helyre szorultak az *Intézmény/Szervezett által szerkesztett szótárak*, de mögöttük már jelentősebben lemaradva az *Intézmény/Szervezet/Kiadó/Magánszemély által szerkesztett, de a felhasználók által szolgáltatott információkat felhasználó szótárak* álltak. Az utolsó előtti helyre a *Közösség által szerkesztett szótárak*, míg utolsó helyre a *Magánszemély által szerkesztett szótárak* kerültek. A kapott helyezésekre érkezett „szavazatok” egymáshoz viszonyított arányát az I.7. ábra szemlélteti, melyen a legalacsonyabb összpontszámot („Adatsor 1”) elérő szótártípus számít a legmegbízhatóbbnak.



I.7. ábra. Az online szótárak megbízhatósága a szótár szerkesztői háttérének tükrében

5. Összegzés

Tanulmányomban egy magyarországi, kérdőíves felmérésen alapuló onlineszótár-használati kutatást első részét mutattam be. A vizsgálat eredményeit a tanulmányom II. részében értékelem ki. A tanulmány 2. pontjában megfogalmazott kérdésekre a felméréséből származó adatok részben vagy egészében

válaszokat szolgáltatottak, ezeket szintén a tanulmányom II. részében válaszolom meg.

Irodalom

- Bank, C.** (2010) *Die Usability von Online-Wörterbüchern und elektronischen Sprachportalen*. Hildesheim: Universität Hildesheim.
- Bognárné Kocsis J.** (2014) *Pedagógiai kutatások módszertana és statisztikai alapjai*. Veszprém: Pannon Egyetemi Kiadó.
- Boonmoh, A. & Nesi, H.** (2008) A survey of dictionary use by Thai university staff and students, with special reference to pocket electronic dictionaries. *Horizontes de Lingüística Aplicada* 6 (2), 79–90.
- Boonmoh, A.** (2011) Students' knowledge of pocket electronic dictionaries: recommendations for the students. In: Akasu, Kaoru – Satoru, Uchida (Eds.), *ASIALEX2011 Proceedings Lexicography: Theoretical and practical perspectives*. Kyoto: Asian Association for Lexicography. 66–75.
- De Schryver, G. M. & Joffe, D.** (2004) On How Electronic Dictionaries are Really Used. In: Williams, Geoffrey – Vessier, Sandra (Eds.), *Proceedings of the Eleventh EURALEX International Congress, Lorient, France, July 6th–10th*. Lorient: Université de Bretagne Sud. 187–196.
- Dörnyei Z.** (2007) *Research methods in applied linguistics: Quantitative, qualitative, and mixed methodologies*. Oxford: Oxford University Press.
- Dziemanko, A.** (2010) Paper or electronic? The role of dictionary form in language reception, production and the retention of meaning and collocations. *International Journal of Lexicography* 23 (3), 257–273.
- Dziemanko, A.** (2011) Does dictionary form really matter? In: Akasu, Kaoru – Satoru, Uchida (Eds.), *ASIALEX2011 Proceedings Lexicography: Theoretical and practical perspectives*. Kyoto: Asian Association for Lexicography. 92–101.
- Dziemanko, A.** (2012) On the use(fulness) of paper and electronic dictionaries. In: Sylviana, Granger – Magali, Paquot (Eds.) *Electronic lexicography*. Oxford: Oxford University Press. 319–341.
- Fóris Á.** (2008) *Kutatásról nyelvészeknek. Bevezetés a tudományos kutatás módszertanába*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Földes A.** (2005) „tök jó, de nincsenek benne csúnya mondatok” – Egy WAP alapú szótári rendszer üzemeltetésének tapasztalatai. In: Alexin Z. – Csendes D. (szerk.) *III. Magyar Számítógépes Nyelvészeti Konferencia*. Szeged: Szegedi Tudományegyetem Informatikai Tanszékcsoport. 155–166.
- Fuertes-Oliviera, P. A. & Tarp, S.** (2014) *Theory and Practice of Specialised Online Dictionaries – Lexicography versus Terminography (Lexicographica Series Maior 146)*. Berlin/Boston: Walter de Gruyter.
- Hult, A. K.** (2012) Old and New User Study Methods Combined – Linking Web Questionnaires with Log Files from the Swedish Lexicon Dictionary.. In: Torjusen, Julie Matilde – Fjeld, Ruth Vatvedt. (Eds.), *Proceedings of the 15th EURALEX International Congress 2012*. Oslo. 922–928. http://www.euralex.org/elx_proceedings/Euralex2012/pp922-928%20Hult.pdf. (Hozzáférés: 2016. 10. 25.)
- Kontra M.** (1997) Szótárhaználó a magyar szótárírás aranykorában. In: Kiss G., Zaicz G. (szerk.) *Szavak – Nevek – Szótárak. Írások Kiss Lajos 75. születésnapjára*. Budapest: MTA Nyelvtudományi Intézete. 228–232.
- Lan, L.** (2005) The growing prosperity of on-line dictionaries. *English Today* 21 (3), 16–21.
- Laufer, B. & Hill, M.** (2000) What lexical information do L2 learners select in a CALL dictionary and how does it affect word retention? *Language Learning & Technology*, 3 (2), 58–76.
- Laufer, B. Hill, M.** (2003) Type of task, time-on-task and electronic dictionaries in incidental vocabulary acquisition. *IRAL-International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 41 (2), 87–106.

- Law, W. & Li, K.** (2011) Mobile Phone Dictionary: Friend or Foe? A User Attitude Survey of Hong Kong Translation Students. In: Akasu, Kaoru – Satoru, Uchida - K. Li (Eds.), *ASIALEX2011 Proceedings Lexicography: Theoretical and practical perspectives* Kyoto: Asian Association for Lexicography. 303–312.
- Loucky, J. P.** (2010) Comparing portable electronic dictionary function and use. *CALICO Journal*. 28 (1) 156–174.
- Márkus K. & Szöllősy É.** (2006) Angolul tanuló középiskolásaink szótárhasználati szokásairól. In: Magay T. (szerk.) *Szótárak és használók (Lexikográfiai füzetek 2.)*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 95–116.
- Müller-Spitzer, C.** ed. (2014) *Using Online Dictionaries* (Lexicographica Series Maior 145.) Berlin/Boston: Walter de Gruyter.
- Müller-Spitzer, C. & Koplenig, A. & Töpel, A.** (2011) What Makes a Good Online Dictionary? – Empirical Insights from an Interdisciplinary Research Project. In: Kosem, I. & Kosem, K. (eds.): *Electronic lexicography in the 21st Century: New Applications for New Users. Proceedings of eLex2011, Bled, Slovenien, 10–12. November 2011*. Ljubljana: Trojina, Institute for Applied Slovene Studies. 203–208. <http://www.trojina.si/elex2011/Vsebine/proceedings/eLex2011-26.pdf>
- Müller-Spitzer, C. & Koplenig, A. & Töpel, A.** (2012) Online dictionary use: Key findings from an empirical research project. In: Gragner, Sylviana – Paquot, Magali (eds.) *Electronic Lexicography*. Oxford: Oxford University Press. 425–458.
- Sánchez Ramos, M. M.** (2005) Research on dictionary use by trainee translators. *Translation Journal* 9 (2). <http://translationjournal.net/journal/32dictuse.htm> (hozzáférés: 2016. 10. 25.)
- Töpel, A.** (2014) Review of Research into the Use of Electronic Dictionaries In: Müller-Spitzer, Caroline (ed.) *Using Online Dictionaries* (Lexicographica Series Maior 145.) Berlin/Boston: Walter de Gruyter. 13–54.
- Welker, H. A.** (2008) *Sobre o Uso de Dicionarios. Anais Do Celsul*, 1–17.

1. sz. melléklet: Az OHM kutatás kérdőíve

Az OHM kutatás kérdőíve

Szótárhasználati kérdőív

Tisztelt Válaszadó! Köszönöm, hogy időt szán kérdőívem kitöltésére, és a válaszaival segíti kutatási munkámat. A kérdőív egy onlimeszótár-használati kutatáshoz szolgáltat adatokat. A kutatás eredményei a későbbiekben, közvetett módon az Ön munkáját/tanulmányait is segíthetik, mivel azok adott esetben felhasználhatóak lesznek az újonnan készülő online szótárakhoz is. A kérdőív kitöltése teljesen anonim és körülbelül 10 percet vesz igénybe.

Technikai tudnivalók:

- A következő kérdésre az aktuális kérdés megválaszolása után a "KÖVETKEZŐ" (next) gombra kattintva juthat el.
- A válaszadás során lehetőség van az előző kérdésre való visszalépésre a "VISSZA" gomb (back) megnyomásával, és a válasz módosítására.
- Bizonyos kérdéseknél lehetőség van az EGYÉB (other) opció kiválasztására, ahol Önnek kell beírnia a lehetséges válaszok között nem szereplő saját választ.
- A kérdőív kitöltését az "ELKÜLD" (submit) gomb megnyomásával fejezheti be.

Online vagy nyomtatott szótárakat használ gyakrabban?

Megjegyzés: Online szótár alatt olyan szótárakat értünk, amelyek az interneten keresztül érhetőek el. Nem tekinthetőek online szótárnak az offline elektronikus szótárak (pl. CD-ROM szótárak, számítógépre letölthető szótárak stb.).

- Kizárólag nyomtatott szótárakat használok.
- Főleg nyomtatott szótárakat használok.
- Egyaránt használok nyomtatott és online szótárakat.
- Főleg online szótárakat használok.

- Kizárólag online szótárakat használok.

Szótártípusok

Használt valaha kétnyelvű online szótárt?

- Igen
- Nem

Használt valaha egynyelvű online szótárt?

- Igen
- Nem

Milyen típusú egynyelvű online szótárt használt már a korábbiakban? (Több válasz is lehetséges)

- Általános szótár
- Helyesírási szótár
- Szinonimaszótár
- Szakszótár
- Nem tudom
- Egyéb

A szótárhasználat célja

Általában privát vagy szakmai célokra használja az online szótárakat?

- Kizárólag privát célokra
- Főleg privát célokra
- Privát és szakmai célokra egyaránt
- Főleg szakmai célokra
- Kizárólag szakmai célokra

A szótár ára

Kérem, gondoljon egy nagyon jó minőségű online szótárra! Vegye számításba, hogy annak előállításához és fenntartásához milyen költségek kapcsolódhatnak! Mindezek tükrében melyik alábbi állítással ért egyet leginkább?

- A szótárban az összes tartalom legyen ingyenes, cserébe elfogadhatónak tartom, hogy a szótárhasználat során elektronikus hirdetések jelenjenek meg a szótároldalon.
- A szótárban az összes tartalom legyen ingyenes, de elektronikus hirdetéseket nem szeretnék látni.
- Elfogadhatónak tartom, hogy a szótár tartalmáért fizetni kelljen, de csak amennyiben nincsenek benne elektronikus hirdetések.
- Elfogadhatónak tartom, hogy fizessek a szótár tartalmáért, még akkor is, ha hirdetéseket is tartalmaz a szótár.
- Egyik megállapítás sem tükrözi a véleményemet.

Az online szótár futtatási platformja

Milyen eszközökön használ online szótárakat? (Több válasz is lehetséges)

- Notebook\Netbook
- Asztali számítógép
- Mobiltelefon\Okostelefon
- Táblagép
- Egyéb

Az előbb említett eszközök közül melyeken használja leggyakrabban online szótárakat?

- Notebook\Netbook
- Asztali számítógép
- Mobiltelefon\Okostelefon
- Táblagép
- Egyéb

Elvárások az online szótárakkal kapcsolatban

A következőkben tíz, az online szótárakra vonatkozó jellemzőt olvashat. Válasszon a legördülő menükből (Kiválaszt), hogy az Ön számára mennyire fontosak az adott jellemzők egy online szótárban. A lehetséges válaszok: Egyáltalán nem fontos, Nem fontos, Valamennyire fontos, Fontos, Nagyon fontos.

- Mennyire fontos Önnek a testreszabhatóság? (A felhasználói felület testreszabható.)
- Mennyire fontos Önnek az áttekinthetőség? (A szótároldal felépítése elősegíti, hogy gyorsan megtalálja a keresett információt)
- Mennyire fontosak Önnek a más szótárakhoz kapcsolódó linkek? (A szócikkek tartalmaznak más szótárakhoz vezető linkeket.)
- Mennyire fontosak Önnek a korpuszhoz kapcsolódó linkek? (A szócikkek tartalmaznak releváns szövegekhez/korpuszhoz kapcsolódó linkeket)
- Mennyire fontosak Önnek a böngészési javaslatok? (A szócikkek tartalmaznak olyan linkeket, amelyek más, relevánsnak tűnő szócikkekre mutatnak.)
- Mennyire fontos Önnek a hosszú távú hozzáférhetőség? (A szócikkek internetes elérhetőségi útja/webcíme hosszú távon is ugyanaz.)
- Mennyire fontos Önnek a multimédiás tartalom? (A szótár tartalmaz multimédiás elemeket, pl. hang- és videó fájlok.)
- Mennyire fontos Önnek a megbízható szótári tartalom? (Megbízható szerzői háttér és pontos információk.)
- Mennyire fontos Önnek a szótár sebessége? (A szótároldalak gyorsan betöltődnek.)
- Mennyire fontosak Önnek a naprakész tartalom? (A szótárban az esetleges hibákat rendszeresen javítják, rendszeresen bővítik a szócikkeket, új szócikkeket tesznek közzé.)

A következőkben ugyanaz a 10 szempont olvasható, mint az előző kérdésekben. Az alábbi ábrán rangsorolja őket aszerint, hogy melyiket tartja fontosnak egy online szótárban, és melyeket kevésbé! A legfontosabbnak ítélt jellemzőt helyezze az 1. helyre, a legkevésbé fontosat a 10. helyre! Ügyeljen arra, hogy ugyanazt a helyezést (számot) mindig csak egy jellemzővel párosítsa, tehát egy oszlopba csak egy jelölés kerüljön!

Szótári jellemzők	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Testreszabhatóság										
Áttekinthetőség										
Más szótárakhoz kapcsolódó linkek										
Korpuszhoz kapcsolódó linkek										
Böngészési javaslatok										
Hosszú távú hozzáférhetőség										
Multimédiás tartalom										
Megbízható szótári tartalom										
Sebesség										
Naprakész tartalom										

A szerkesztői/kiadói háttér

Ön melyik típusú online szótárat tartja a legmegbízhatóbbnak az alábbiak közül? Rangsorolja a szótártípusokat a megjelenő táblázatban! A legmegbízhatóbbat helyezze az 1. helyre, a legkevésbé megbízhatóat az 5. helyre. Ügyeljen arra, hogy ugyanazt a helyezést (számot) mindig csak egy szótártípussal párosítsa!

A szótár típusa szerkesztői háttér szerint	1	2	3	4	5
Intézmény, szervezet által szerkesztett szótár					
(Szótár)kiadó cég által szerkesztett szótár					
Magánszemély által szerkesztett szótár					
Közösség által szerkesztett szótár					
Intézmény/szervezet/kiadó/magánszemély által szerkesztett, de a felhasználók által szolgáltatott információkat felhasználó szótár					

A válaszadóra vonatkozó általános kérdések

Az Ön neve:

- Férfi
- Nő

Az Ön születési éve:...

Az adatok részletesebb elemezhetősége érdekében kérem, jelölje be, hogy az alábbi állítások közül mely(ek) igaz(ak) Önre!

- ☐ Fordító vagyok
- ☐ Idegennyelv-tanár vagyok
- ☐ Idegennyelv-szakos hallgató vagyok
- ☐ Főiskolai\egyetemi hallgató vagyok, de nem idegennyelv-szakos
- ☐ Egyik fenti állítás sem igaz rám

A kérdőív végére ért. Köszönöm, hogy válaszolt a kérdéseimre!

ⁱ A PEW Research Center jelentése szerint 2013 és 2015 között az okostelefonokat birtoklók aránya a teljes lakosság körében látványosan bővült. Egyes fejlődő gazdaságú országokban (pl. Törökország, Malajzia, Brazília) a növekedés a 25-30%-ot is meghaladta, megközelítve a fejlett államok (pl. USA, Németország, Egyesült Királyság, Dél-Korea) számait, ahol a lakosság legalább 60%-a rendelkezett okostelefonnal. Forrás: <http://www.pewglobal.org/2016/02/22/smartphone-ownership-rates-skyrocket-in-many-emerging-economies-but-digital-divide-remains/> (Hozzáférés: 2015.10.24.)